

2017-imut Ulloq Unnuarlu Paaqqinnittarfiit Nalunaarusiaat

Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik

Juni 2018

Imai

- 1. Aallaqqaasiut**
- 2. Eqikkaaneq**
- 3. Inatsisitigut tunngavigisaq**
- 4. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit aaqqissuussaanerat**
- 5. Meeqqanut inuusuttunullu kiisalu inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit**
  - 5.1 Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni unammilligassat**
- 6. Danmarkimi inissiisarnert**
- 7. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik nakkutilliineq**
- 8. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliassaqarfimmi suliat suliniutillu**
  - 8.1 Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisut piginnaasaannik ineriartortitsineq**
  - 8.2 Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliassaqarfimmi Ineriartortitsinermut siunnersuisooqatigiit Aqutsisooqatigiillu**
  - 8.3 Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit sulliniagaannik misissueqqissaarneq**
  - 8.4 Danskit Socialstyrelsiata misissueqqissaarnermut nalunaarusiaa, september 2017**
- 9. Ilangussat**

1 Aallaqqaasiut

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq aamma Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat naapertorlugu meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit tamarmik ukiumut ataasiarlutik ukiumoortumik nalunaarusiamik Naalakkersuisunut tunniussisussaapput. Tamanna tunuliaqutaralugu (Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ukiumoortumik nalunaarusiaat) Inatsisartunut agguanneqartussamik Naalakkersuisut ukiumoortumik nalunaarusiortut.

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit namminersorlutik oqartussanit pigineqartut, kommuninit pigineqartut, meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit imminut pigisut, kiisalu inunnut innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit nunatsinnut tamarmut atuuttut ukiumoortumik nalunaarusiami pineqarput.

Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut kommuninit imminulluuniit pigisunut pilersitsinissamik inatsisitigut tunngavissaqanngilaq.

Inunnut annertuumik innarluutilinnut najugaqaqatigiiffiit aamma najugaqarfiit illersugaasut ukiumoortumik nalunaarusiami pineqanngillat, taakku kommuninit najugaqarfissatut neqeroorutaammata, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiunatik.

2 Eqikkaaneq

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit tamarmik ukiut tamaasa ukiumoortumik nalunaarusiamik Naalakkersuisunut tunniussisussaapput. Tamanna (Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ukiumoortumik nalunaarusiaat) toqqammavigalugu Naalakkersuisut ukiumoortumik nalunaarusiussapput, taanna Inatsisartunut agguanneqassaaq. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliassaqarfimmi nunami tamarmi ullumikkut pissutsit pillugit ataatsimut isiginninnissaq Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ukiumoortumik nalunaarusiaata siunertarivaa.

Meeqqat inuusuttullu aamma inuit annertuumik innarluutillit ilaat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartarput. Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissamik pisariaqartitsinermut pissutsit assigiinngitsuusinnaapput. Angerlarsimaffiup avataanut inissineq ilaqutariinnut paarsisartunut inissiinerusarpoq imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmut inissiinerusinnaasarluni. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ukiumoortumik nalunaarusiaat taamaallaat ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliassaqarfimmut tunngasuvoq.

Meeqqanut inuusuttunullu aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit assigiinngitsunik immikkut ilisimasaqarfiusunik aamma aalajangersimasunik siunnerfilinnik neqerooruteqarput. Meeqqanut inuusuttunullu inissinneqarsimasunut kiisalu inunnut annertuumik

innarluutilinnut sinaakkutissanik aamma atugassarititaasunik pitsaasunik pilersitsiniarnerminni annertuumik, ilungersunartumik aamma pingaarutilimmik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit suliaqarput.

Ukiut siulii assigalugit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit arlalinnik unammilligassaqarput, matumani iliusissatut pilersaarutit amigaatigineqartarnerat, sulisut akulikitsunik taarseraattarnerat, naammanngitsumik ilinniartinneqaqqittarneq, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni pikkorissarneqarneq piginnaasaannillu ineriartortitsineq, sulisussarsiuussinermi ajornartorsiutit aamma ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisunik ilinniarsimasunik atatitsiniartarnerit, atuarfinnik aamma kommuninik inissiisimasunik suleqateqarnermi ajornartorsiutit, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni illuutit sinaakkutaasut aammalu illup atortui assigisaallu ilanngullugit.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliaasaqarfiup ineriartortinneqarnissaa pitsanngorsarneqarnissaalu suli pisariaqartinneqarpoq.

2017-imi:

- Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup ataani Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmik pilersitsisoqarpoq, matumani ilanngullugu Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut inissiinissamullu innersuussisarfimmik immikkoortotaqarfiup patajaallisarneqarnera ilanngullugu.
- Inatsisit nutaat akuerineqarput (Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq aamma meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik ingerlatsineq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 19, 24 november 2017).
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik nakkutilliineq patajaallisarneqarpoq
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisut piginnaasaasa ineriartortinneqarnerat suli ukkatarineqarpoq
- Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmut Ineriartortitsinnermi Siunnersuisooqatigiit kiisalu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut Aqutsisoqatigiit pilersinneqarput
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit sullinniagaannik misissueqqissaarnissamik aallarniisoqarpoq
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliaasaqarfik ilaatigut pillugu misissueqqissaarnernit nalunaarusiortoqarpoq

Qulaani allaqqasunut ataatsimoorfiusoq tassaavoq ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliaasaqarfiup patajaallisarneqarnissaa pillugu kissaateqarneq.

3. Inatsisitigut tunngavigisaq

Ulloq 1. juli 2017-imi Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq atuutilerpoq, taamaammallu meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq atorunnaarsinneqarluni.

Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat assigalugu, Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nutaami § 33 naapertorlugu, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit tamarmik Naalakkersuisunut ukiumoortumik nalunaarusiamik tunniussisussaapput. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit nalunaarusiaat aallaavigalugit Naalakkersuisut Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinneranni Inatsisartunut ukiumoortumik nalunaarusiamik ataatsimoorumik tunniussisassapput.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu Meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 19,

24. november 2017-imeersumi maleruagassiunneqarpoq, taanna ulloq 27. november 2017-imi atuutilerpoq.

Inunnut innarluutilinnut suliaasaqarfimmi inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut inatsisitigut tunngavigisaq tassaavoq Annertuumik innarluutilit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 7, 3. november 1994-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit.

Meeqqat tapersorneqarnissaannut inatsit nutaaq atorlugu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ersarinnerusunik piumasaqarfigineqassapput, ilaatigut meeqqanut inissinneqarsimasunut tamanut katsorsaaniissamut pilersaarusiorsimassasut aamma meeqqamut tunngasunik pingaarutilinnik allanngortoqarnerani kommunimut ilisimatitsisassapput suleqatiginnissallutillu.

Meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit imminut pigisut kommunimiillu pigineqartut Naalackersuisunit akuerineqarsimassapput kiisalu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfittut meeqqanik inissiivigineqarnissaq sioqqullugu, ingerlatsinissaminut Naalackersuisunut isumaqatigiissusiorsimassapput. Paaqqinnittarfiup meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfittut isigineqarsinnaanngornissaanut piumasaqaatit suut naammassineqaqqaartussaansut pillugit maleruagassanik ersarinnerusunik suliaqaqqullugit Naalackersuisut peqquneqarputtaaq.

Meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 19, 24. novembari 2017-imeersup atuutilerneranum atatilugu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik pioreersunik kiisalu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik nutaanik akuersissuteqartarnissamut ingerlatseriaasissamik suliaqartussamik suleqatigiissitaliortoqarpoq. Suleqatigiissitat akuersissuteqartarnermut ingerlatseriaaseq pitsaassutsimut sammisanik 8-nik tunngavilik suliaralugu aallartippaat, 1) sullinniakkat, periaatsit aamma angusat, 2) Aaqqissuussaaneq aamma aqutsineq, 3) Illuutitigut atugassarititaasut, 4) Piginnaasat, 5) Ilinniartitaaneq aamma suliaqarneq, 6) Nammineersinnaaneq atassuteqarfiillu, 7) Peqqissuseq atugarissaarnerlu kiisalu 8) Aningaasaqarneq. Sammisat taakku Meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik pilersitsineq aamma ingerlatsineq pillugu nalunaarummi nr. 19-imi, 24. november 2017-imeersumi § 28-mi, imm. 2 naapertorlugu toqqammavigineqarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit pioreersut imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiup nutaap akuerineqarnissaannut pitsaassutsit suut aalajangiinermi tunngaviussanersut sulii erseqqissaavigineqarnissaat siunertaralugu 2017 naalersoq aalajangerneqarpoq 2018-imi januarimi isumasioqatigiissitsisoqassasoq. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik assigiissaartumik ilusilersorluakkamillu pitsaassutsimut sammisat tunngavigalugit akuersisarnissamut ingerlatsisarneq aqutugalugu nalinginnaasumik pitsaassusaannik qaffaanissamut tapersersuinissaq maani aallaaviuvoq. Isumasioqatigiinnissamut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinniit pisortat, Nakkutilliinermik ingerlatsivimmi sulisut aamma Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik qaaqquneqarput peqataaqqullugit.

4. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik suliaasaqarfiup aaqqissuussaaneq

Meeqqanut inuusuttunullu kiisalu inunnut annertuumik innarluutilinnut nunamut tamarmut atuuttut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit namminersorlutik oqartussanit pigineqartut ingerlanneqarnerat kiisalu ineriartortinneqarnerat Naalackersuisunit akisussaaffigineqarpoq.

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik kommunit pilersitsillutillu ingerlatsisinnaapput, aamma suliffeqarfiit imminut pigisut meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu

paaqqinnittarfinnik pilersitsisinnaallutillu ingerlatsisinnaapput. Meeqqanut inuusuttunullu paaqqinnittarfiit kommuninit imminillu pigineqartut Naalakkersuisunit akuerineqarsimassapput kiisalu Naalakkersuisunut ingerlatsinissamut atuuttumik isumaqatigiissusiorsimassallutik.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik immikkut piginnaanngorsarfiusunik naleqquttunik neqerooruteqarnissap qulakkeerneqarnissaanut akisussaaffik Naalakkersuisuni inissisimavoq, kisianni tamanna kommunit peqatigalugit ingerlaavartumik eqqartuiffigineqartarpoq. Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup ataani 2017-ip aallartinnerani Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik pilersinneqarpoq. Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup pilersinneratigut Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut immikkoortortaqarfik Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut- inissiisarnermullu immikkoortortaqarfimmut allanngortinneqarpoq taannalu aqqissuussaanikkut allaffeqarnermigullu Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi inissisimavoq. Aammattaaq Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut- inissiisarnermullu immikkoortortaqarfimmi sulisut amerlineqarput.

Suliassaqarfimmi Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut- Innersuussisarnermullu immikkoortortaqarfik ingerlatsinnernut aamma ineriartortitsinnermik suliassanut akisussaavoq, tassunga ilanngullugu ulluinnarni sulineq aamma ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut attaveqarneq, ilaatigut ilitseruussineq aamma siunnersuineq, ingerlatsinnermut isumaqatigiissusiornissaq pillugu qinnuteqaatinik suliaqarneq, innersuussinerit il.il.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut namminersorlutik oqartussanit pigineqartunut aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut namminersorlutik oqartussanit pigineqartunut suliassaqarfimmi Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut- Innersuussisarnermullu immikkoortortaqarfiup ingerlatsineq- kiisalu ineriartortitsineq sularisarpaa, ilaatigut ilitseruisarnermigut siunnersuisarnermigullu, ingerlatsisinnaanermut qinnuteqaatit sularinerini, innersuussisarnerni il.il.

Aqutsineq, nunatsinnut tamarmut meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik namminersorlutik oqartussat pigisaannik aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik ataqatigiissaarineq ingerlatsinerlu, Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut- Innersuussisarnermullu immikkoortortaqarfiup pingaarnertut sularisarpai.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni pissaanermik atuisoqarsimatillugu aamma/ imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni nakuusertoqarsimatillugu aamma siorasaarisoqarsimatillugu, pissutsinik sakkortuunik imaluunniit assersuutigalugu naapertuutinnigitsunik pisoqarsimatillugu nalunaarutinik Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut- Innersuussisarnermullu immikkoortortaqarfik nalunaarsuisarpoq aamma nakkutilliisarpoq.

Qitiusumik Utaqqisut Allattorsimaffianik Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut- Innersuussisarnermullu immikkoortortaqarfik aqutsisuvoq, tassani meeqqat inuusuttullu kiisalu inuit annertuumik innarluutilit namminersorlutik oqartussat ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiinut inissinneqarnissamut allatsissimasut ilaapput.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut- Innersuussisarnermullu immikkoortortaqarfik nakkutilliineq ajorpoq, suliassaq Naalakkersuisoqarfimmi immikkut Nakkutilliinermik ingerlatsivimmi inissisimammat.

Naalakkersuisoqarfiup aamma Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup immikkoortortaqarfiisa sinneri Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut- Innersuussisarnermullu immikkoortortaqarfimmut ikiuuttarput, soorlu

missingersuusionermut aamma missingersuutit malinnaavigeqqinneqarnerannut, akinut, inatsisitigut apeqqutinut il.il. tunngasuni.

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut ukiumut 182 mio. kr.-t missaanniittut aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut 149 mio. kr.-t missaanniittut ulloq 31. december 2017-imi atorneqarsimapput, katillugit 331 mio. kr.-t missaanniillutik.

5. Meeqqanut inuusuttunullu kiisalu inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit

Meeqqat inuusuttullu amerlasuut inooqatigiinnermi ima ilungersunartigisunik, pissusilersornermikkut kiisalu inuttut unammilligassaqartigipput, perorsaannermi suliniutinik immikkut ittunik sulianut ilisimasalinnit paasisimasalinniillu immikkut illuinnartumik suliniuteqarfigineqartariaqarlutik. Meeqqat inuusuttullu inissineqarsimasut inooqatigiinni perorsaanikkullu unammilligassaannut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit sapinngisartik malillugu ikiuisussaapput.

Inunnut innarluutilinnut suliassaqarfimmittaaq immikkut ittunik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik neqerooruteqartoqarnissaa annertuumik pisariaqartinneqarpoq. Nappaatit suussusii assigiinngitsorpassuit, nappaatit suussusiinut immikkuullarissunut immikkut ukkatarinnittut, ulloq unnuarlu neqeroorutit assigiinngitsut sammisarivaat. Inuit annertuumik innarluutilit ajunngitsumik inuuneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaat ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit pingaarnertut siunertarivaat. Innuttaasup nammineerluni kissaatigippagu, taassumalu atugarissaarnera ajoquserneqassangippat, inuit pineqartut taakku ajornartinnagu nammineq angerlarsimaffimmini imminnut napatinnissaat siunertarineqarportaaq.

Immikkut ittunik neqeroorutaasartut atuutsiinnarneqarnissaat inerisaqqinneqarnissaallu pingaaruteqarpoq. Danmarkimi najugaqarfimmik naleqquttumik neqerooruteqarnissap pitsaaliornissaa eqqarsaatigalugu, immikkut ittunik neqeroorutaasartut amerlanerit ineriartortinneqarnissaat suli pingaaruteqartoq immikkut ukkatarineqartariaqarpoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit arlaliupput assigiinngitsorpassuarnik pisariaqartitsisunut najugaqarfissiaasut naleqqussagaasullu.

Paaqqinnittarfiit angissutsimikkut aammalu illutaasa qanoq nutaanngitsiginerisigut, atortulersugaanerisigut il.il. taamatuttaaq assigiinngitsigaat. Tamatuma saniatigut meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit arlallit taakkununga atasunik paaqqinniffinnik immikkoortortaqrput.

Namminersorlutik oqartussanit, kommuninit kiisalu imminut pigisunik meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfeqarpoq kiisalu namminersorlutik oqartussanit pigineqartunit inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfeqarluni. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit tamarmik Naalackersuisunut ukiumoortumik nalunaarummik tunniussinissaminnut inatsisitigut pisussaaffeqarput, taanna ilaatigut Naalackersuisut ukiumoortumik Inatsisartunut nalunaarusiornissaannut toqqammavigineqartarpoq.

Ilanngussami meeqqanut inuusuttunullu aammalu inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit allattorsimanerat takuneqarsinnaapput.

Nittartakkami www.uupi.gl –mi atuarneqarsinnaapput ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut taakkulu perorsaaneramik suliaannut tunngasut, soorlutaaq ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit arlallit namminneq nittartagaqartut.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ataasiakkaat perorsaariaasiat qanorlu periaaseqarnerat ukiumoortumik nalunaarusiami matumani nassuiarneqassanngillat, soorlu aamma ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut inissinneqarsimasut sunik nappaateqarnerat aammalu timikkut tarnikkullu innarluutaat nassuiarneqassanngitsut.

Ataatsimut isigalugu perorsaariaatsit assigiinngitsut atorneqarput, matumani kinguneqartitsisarnermik perorsaariaaseq, akuersaartumik perorsaariaaseq, pissutsinut naleqquttunik ataqatigiissunik aaqqissuussinernik aamma avatangiisit atorlugit ineriartortitsinernik pullaveqarneq ilanngullugit.

Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut immikkut atorpoq pingaarnertut suliarigamikkit sungiusaaneq aamma atortut inummut naleqqussakkat assigiinngitsut atorlugit pullaveqartarneq. Sungiusarneqartumut inuunerup naleqarnerusup atugarineqalernissaa siunertaralugu imminut ikiornerunikkut nuannaaruteqalernissaa iluaqutaaffeqalernissaa aallaaviusarpoq.

Sinaakkutissat aalajangersimasut atornerisigut, pilersaarutaasunik ingerlatsinissamik, toqqissisimatitsinissamik siumullu nalunangereersumik ulluinnarnik pilersitsinissamik suliaqarneq ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ataatsimoorussaraat. Sullinneqartut ataasiakkaarlugit aallaaviusarput, akuersaartumillu suleriaaseqartoqartarpoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit amerlanersaannut ataatsimoorusaaq tassaavoq, pinngortitaq annertuumik atortaramikku. Nunamut aamma imaatigut angalaarnernik aaqqissuisoqartarpoq. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit arlallit namminneq illuaraqarput angallateqarlutillu.

Inuit annertuumik innarluutillit inissinneqarsimasut timiminnik atuinissaminnut atatillugu killeqarsinnaasarput, pinngortitami aamma. Taamaakkaluartoq ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit arlallit sapinngisaq malillugu pinngortitamik atuisarput. Angalanerit ulluinnarni inuunermut allannguutitut pisariaqartinneqartumut atuuttarput, tamannalu annertuumik ataasiakkaanut pingaaruteqarpoq. Tamanna ataasiakkaanut peqqissaartumik suliarinninnissamik periarfissanik nutaanik tunisisarpoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit arlallit sulinerminni isumassarseriataartarneq atugaraat, assersuutigalugu timersorneq, nipilersorneq eqqumiitsuliornerlu tapertarisaraat. Oqimaatsorsiuutaasinnaasut assersuutigalugu eqqumiitsuliornikkut suliarineqarsinnaasarput. Taamaaliornikkut ineriartortitsinerup ingerlanneqarnerani ataasiakkaat nutaamik allatullu ittumik oqariartuuteqarsinnaanerit periarfissinneqartarpoq.

Ulluinnarni eqeersimaartumik assigiinngisitaartumillu isumassarseriataartarnermik ilaatitsisarneq taamaalilluni ataasiakkaanut ineriartortitsisarpoq, tamannalu misigissutsiminnik kamassaatiminnillu annissinissamut periarfissiisinnaavoq. Inissinneqarsimasut arlaqartut persuttaasarneq pissusilersuutigisarpaat aammalu imminnut, allanut nalinginnaasumillu avatangiisiminnut killiliisinnaaneq ajornartorsiutigisarlugu. Tunngaviusumik pineqarpoq ataasiakkaat iluatsitsilluarnernik misigisaqartinneqarnissaat, tamannami siunissaq isigalugu taakkununga kajumissisitsisinnaammat.

Ataasiakkaat pisariaqartitaannut kissaatigisaannullu naleqqussamik ineriartornissamut atugassarititaasunik, ineriartornissamik sinaakkutissanillu suliaqarnermi ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit annertooujussuarmik suliaqarput.

Meeqqat inuusuttullu inissinneqarnissamik tungaanut alliarturnerminni soorlu sumiginnarneqarnikkut, innarlerneqarnikkut atorneqarnikkullu sunnerneqarsimanerminnik suliarinninnissaat pitsaanerpaamik periarfissinneqarnissaa qulakkeerniarlugu nukippassuit atorneqartarput. Inissinneqarnermik nalaani kingunerlutitsinertik kisiat suliarisussaangilaat. Aammali allat qanillinnissaanni pissusilersornissaq ilinniartussaavaat, tassa tunngaviumik inooqataanermi malitassat aammalu ataqqineqarnissaaq namminnerlu allanut ataqqinninnissartik ilinniassallugu.

Inunnut annertuumik innarluutilinnut paaqqinnittarfiit eqqarsaatigalugit inissinneqarsimasut ikiortariaanerat pisariaqartitaallu aallaavigalugit pitsaanerpaanik sinaakkuteqartitsiniarluni suliaqarneq ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnit taamatulli peqqissaartigisumik suliarineqarpoq. Ataatsikkaat qanoq ittumilluunniit innarluuteqaraluarunik ulluinnarni isumaqarluartumik imaqqartumik naleqqartumillu atugaqarnissaat aallaaviuvoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ataasiakkaarlutik ukiumoortumik nalunaarusiaanni unammillernartut arlallit tikkuarneqarput, taakku tulluittuni naatumik itisilerneqassapput.

5:1 Meeqqanut inuusuttunullu aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni unammilligassat

Meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut ullutsinni inissinneqartut amerlasuut siusinnerusukkut inissinneqarsimasunit naleqqiullugit ajoquserneqarnerusarsimapput imaluunniit artorsaateqarnerusarlutik. Meeqqat inuusuttullu inissinneqarsimasut nakuuserfigineqartarsimapput imaluunniit kinguaassiutigut atorneqarlugaasarsimallutik aamma inissiineq amerlasuuni ima kingusitsigisarpoq, meeqqat inuusuttullu inissinneqartut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut inissinneqaraangamik suli ajoqusersimaneruserarlutik imaluunniit atugarliorneruserarlutik.

Akulikitsunik sulisut taarsaannerisa isumatusaarluartumik aamma ataavartumik perorsaanissaq, ineriartortitsinissaq sungiusarnissarlu ajornakusoortippaa. Aammattaaq sulisut amerlanersaat perorsaanissamat piginnaasanik pisariaqartinneqartunik piginnaasaqanngillat.

Inissinneqartumut suliniutaasup pitsaassusaanut pissutsit taakku marluullutik pingaaruteqarput.

Sulisut taarsaannerujussuisa aamma perorsaasunik ilinniarsimasunik sulisussanik sulianullu piginnaasaqartunik amigaateqakkajunnerup assersuutigalugu sullitanik ineriartortitsinissamik pisariaqartitsinerup isumagineqarnissaa ajornakusoortilersarpaa, ingammik kingusissumik inissiisimaneq pineqartillugu. Taamaattumik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnit ujarorneqarpoq meeqqanut inuusuttunullu patajaannerusumik aamma siusinnerusukkut iliuuseqartarnissaq, tamanna meeqqanik inuusuttunillu ikiuinissamat aamma ineriartortitsinissamat periarfissiissamat.

Tamatuma saniatigut inunnut annertuumik innarluutilinnut sakkortusisamik suliniuteqarnissaaq pisariaqartinneqarpoq, assersuutigalugu neqeroorutit suliniutillu amerlanerusut siunnerfeqarnerusullu pilersinnissaat eqqarsaatigalugu.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit arlalinnik unammilligassaqarput, taakkunannga qanoq iliuuseqarfigissallugit ajornakusoorsinnaasunik. Unammilligassat imaluunniit pissutsit, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni ataasiakkaani aamma ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliaasaqarfimmi pitsanngorsaavigineqarnissamik pisariaqartitsiviusut eqikkarneqarsinnaapput ilaatigut makkuusut:

- Meeqqanut inuusuttunullu aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut iliuusissatut pilersaarutit pigineqannginnerat

- Meeqqanut inuusuttunullu aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ineriartortitsinissamut pilersaarutit suliarineqarnissaat
- Sulisut taarserarnerujussuat
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisunik ilinniarsimasunik sulisussarsiorneq aamma piginniinnarsinnaaneq
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisunik ilinniartitseqqinneq, piginnaanngorsaqqiineq aamma piginnaasatigut ineriartortitsineq
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisunut ilinniarsimasunut aamma ilinniarsimangitsunut akissarsiatigut atugassarititaasut
- Angajoqqaanik, politiinik, peqqinnissaqarfimmik, atuarfimmik, kommunimik aamma Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut- Innersuussisarnermullu immikkoortortaqarfimmik, Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmik aamma Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmik suleqateqarneq
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit illuutitigut atugarisaat aamma atortorissaarutaataat

Qulaani allaqqasut danskit Socialstyrelsiata misissueqqissaarnermut nalunaarusiaani september 2017-imeersumi "Kalaallit Nunaanni meeqqanik inuusuttunillu isumaginninnikkut aarlerinartorsiortunik sullissinnermi Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanik tapersersuineramik suliniarneq"-mi tikkuarneqartunut annertuumik attuumassuteqarput.

Misissueqqissaarnermut nalunaarusiap tikkuarpai ilaatigut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni unamminarsinnaasut pingaarutillit makkua:

- Sullinniakkanik amerlasuunik imaqarpoq (aanngajaarniutinik ajornartorsiutitalimmik atuineq, inuusuttut sakkortuumik pissusilersorlutik qisuariaateqartartut, inuusuttut pinasuartumik inissinneqartariaqartartut)
- Sullinniakkat perorsaariaatsillu ersarnerlunneri kiisalu sivisuumik inissiisarnerit
- Atuarfimmik aamma kommuninik inissiisuusunik suleqateqarnermi ajornartorsiutit
- Aqutsisunut/ pisortanut nutaanut ikorfartuinnginneq aamma siunersueqatigiittannginneq
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit akornanni ilisimasanik aamma misilittakkanik avitseqatigiittarnerup annikinnera

6. Danmarkimi inissiisarnerit

Innuttaasut annertuumik innarluutillit Danmarkimi inissinneqarsimasut ulloq 31. december 2017-imi katillugit 115-iupput, piffissami inissiiviusumi Kalaallit Nunaanni inissiiviusinnaasut tamakkerneqarsimanerat pissutigalugu.

Innuttaasut taakku Danmarkimi najugaqatigiiffinni assigiinngitsuni pisariaqartitaannik isumaginnissinnaasuni inissinneqarsimapput. Innuttaasut amerlanersaat ukiuni amerlasuuni aamma amerlanerit inuunermik annertunersaanni Danmarkimiinnikuupput.

Danmarkimi inissinneqarsimasunut allaffissornikkut suliassat ulloq 1. oktober 2016 tikillugu Kalaallit Nunaata Københavnimi Sinniisoqarfiani Naalakkersuisoqarfiup immikkoortortaanit isumagineqarsimapput. Ulloq 1. oktober 2016-imiit allaffissornikkut suliassat Naalakkersuisoqarfimmit tiguneqarput. Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmik pilersitsinikkut suliassat tassani isumagineqalerput. Danmarkimi inissiinerit pinaveersaartinneqarnissaannut annertunerusumik ukkatarineqarnissaa allaffissornikkut

suliassanik tigusinermi siunertarineqarpoq, ilaatigut innuttaasut annertuumik innarluutillit pisariaqartitaannik isumaginninnissamut Kalaallit Nunaanni neqerooruteqarnissamut periarfissat amerlisarnerisigut. Aammattaaq Kalaallit Nunaanni neqeroorutit amerlisaanissap ukkatarineqarnissaa siunertarineqarpoq, innuttaasut annertuumik innarluutillit Danmarkimi inissinneqarsimasut pisariaqartitaat isumagisinnaaniassammatigit, taamaasilluni Kalaallit Nunaannut uternissaannut periarfissat pitsaanerulersinniarlugit.

2017-imi Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi Danmarkimi inissinneqarsimasut pillugit allaffissornikkut suliassat ineriartortinneqarnissaat suli sularineqarpoq, matumani kalaallit nunaanni kommuninik aggerfigisanik kiisalu danskit kommuniinik aamma danskit najugaqatigiiffiinik innuttaasut inissinneqarfigisimasaannik qanimut suleqateqarnissap qularnaarneqarnissaa ilanngullugit.

7. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik nakkutilliineq

Nakkutilliinermik ingerlatsivik ilaatigut Namminersorlutik Oqartussanit, kommuninit aamma imminut pigisunik meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik kiisalu namminersorlutik oqartussanit pigineqartunit inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik nakkutilliisarpoq.

Isumaginninnermut suliassaqarfimmi nakkutilliineq katersorniarlugu aamma suliassaqarfimmi nakkutilliinermik suliap naalackersuinermit sulianit nalinginnaasumillu ingerlatsinermut suliassat sinnerinit avissaartinniarlugu Nakkutilliinermik ingerlatsivik 2016-imi pilersinneqarpoq. Nakkutilliinermik ingerlatsivik aaqjissuussaannikkut Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalackersuisoqarfimmut ilaavoq, kisianni arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik naalackersuisoqarfimmi sulianut attuumassuteqanngitsumik nakkutilliisussaataavoq.

Nakkutilliinermik ingerlatsiviup meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik nakkutilliinissaminnut tunngavigisaat Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi §§ 9-mi aamma 11-imi atuarneqarsinnaavoq. Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik nakkutilliinermut tunngavigisaq Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 6-imi, 16. februar 2006-imeersumi § 6-imi atuarneqarsinnaavoq.

2017-imi ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit 8-t nakkutilliivigineqarput. Nakkutilliinermik ingerlatsivik pilersinneqarmatali katillugit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit 24-t nakkutilliivigineqarnikuupput. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit 4-t suli Nakkutilliinermik ingerlatsivimmit nakkutilliivigineqarsimangillat.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit tamarmik minnerpaamik ukiut marluk ingerlanneranni ataasiarlutik nakkutilliivigineqarnissaat Nakkutilliinermik ingerlatsiviup anguniagarivaa, aamma minnerpaamik aappasaanik nakkutilliartorneq nalunaaruteqaqqaarnani ingerlanneqartassasoq. Nakkutilliinerit ingerlanneqarsimasut aallaavigalugit Nakkutilliinermik ingerlatsivimmit paasineqarpoq, massakkorpiaq ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut unamminarsinnaasut annertunersaat tassaasoq sulisunik ilinniarsimasunik aalaakkaasunillu amigaateqarneq. Tamatuma ilaatigut perorsaanikkut ingerlanniakkanik atulersitsinissaq aamma aalajangiusimanninnissaq ajornakusoortilersarpaa.

Ilinniarsimasunik sulisunik amigaateqarneq unammillernartuuvoq nalinginnaasoq. Kisianni ingammik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfik ataaseq sulisunik ilinniarsimasunik amigaateqarnerup kingunerisaanit, Nakkutilliinermik ingerlatsiviup 2017-ip naajartornerani annertusisamik ukkatarisimavaa. Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfik suleqatigalugu iliuisissatut pilersaarummik suliqaarsimavoq, taassuma kingunerisaanik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni

aqutsisoqarneq, sulisut aaqqissugaanerat aamma suleriaatsimik allannguisoqarpoq, taamaasilluni ulloq unnuarlu paaqqinnittarfik siunissami inissinneqarsimasut pisariaqartitaannik ineriartortitsisinnaalersillugu.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut unammilligassaq alla tassaavoq, inissiinermut tunngaviusoq kommunimit inissiisumit iliuusissatut pilersaarummi tamatigut ersarissumik allaaserineqarsimaneq ajormat. Pisuni arlalinni iliuusissatut pilersaarut aatsaat inissiinerup kingorna piffissaq sivisooq qaangiukkaangat takkuttarpoq. Iliuusissatut pilersaarut amerlasuutigut ersarissumik allassimaneq ajorpoq, allaat inissiinermut suna siunertaanersoq ersarissuusarnani, aamma inissinneqarsimanerup nalaani suna sulissutigineqassanersoq ersarinneq ajorpoq.

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni § 48-mi piumasarineqarpoq, meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ukiumoortumik katsorsaanissamut pilersaarusiortassasut, taannalu kommunip iliuusissatut pilersaarutaani aallaaveqassasoq. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit amerlasuut iliuusissatut pilersaarutininngit taakkuninnga suliaqarnissaminnut annertuumik unammilligassaqarsimapput, ilaatigut periuseq nutaaq atorlugu sulinissaq pissutigalugu. Pisuni arlalinni iliuusissatut pilersaarutit aallaaviginissaanut periarfissaqarsimanngilaq, aammalu katsorsaanissamut pilersaarusiornissamut piginnaasat pisariaqartinneqartut amigaataasinnaasarlutik.

8. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliassaqarfimmi suliut suliniutillu

Tulliuttuni pilersinniakkat aamma suliniutit nutaat toqqarneqarsimasut arlallit allaaserineqarput, taakku ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ataasiakkaat aamma ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit tamakkiisumik isigalugit patajaallisarneqarnerannik aallaaveqarpoq.

8:1 Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisunut piginnaasatigut ineriartortitsineq

Suli ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisunik piginnaanngorsaqqiinissaq, ilinniaqqinnissaq aamma piginnaasatigut ineriartortitsinissaq annertuumik pisariaqartinneqarpoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisut tunngaviusumik isumaginninnikkut aamma peqqinnissakkut susassaqarfinnik ilinniarsimasut aamma ilinniarsimanngitsut atorfeqartinneqarput. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisut ilinniakkatigut assigiinngitsunik tunuliaqutaqarput, ilaatigut perorsaasut, isumaginninnermi ikiortit, peqqinnissamut ikiortit, tagiartuisartut, isumaginninnermi siunnersortit, tarnip pissusaanik ilisimasallit, peqqissaasut, pillorissaasut, ilinniartitsisut, tarnikkut katsorsaasut, umiarsuarmi ikiortit, aamma allaffissornikkut sulisut. Taartaasartoqangaatsiarpoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni suliassamik pisarioqisumik kivitsisinnaassappata, pingaaruteqarpoq qulakkiissallugu, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisut sakkunik aamma piginnaasanik pisariaqartinneqartunik tunineqarnissaat. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni suliassamik suliaqarnissaq immikkut perorsaanermik piginnaasaqarnissamik pisariaqartitsiffiuvoq, taakkunanami inissinneqarsimasut katsorsarneqarnissaminnik pisariaqartitsisusarmata. Piginnaanngorsaqqiinissamut, ilinniaqqinnissamut aamma piginnaasatigut ineriartortitsinissamut periarfissaq aamma tassaavoq ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmi sulinissamut kajumissaataasinnaasoq, matumani sulisut sulioriinnarneqarnissaat ilanngullugu. Pikkorissaasoqartassasoq nalinginnaasumillu piginnaanngorsaqqiinissamut aamma ilinniaqqinnissamut il.il. periarfissaqassasoq, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit kissaatigivaat.

Ukiuni kingulliunerusuni ilaatigut tarnikkut katsorsaasunik ilinniartitsineq, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni perorsaasunut diplomuddannelse, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisunut ilinniarsimanngitsunut

immikkoortukkuutaanik pikkorissaasernerit kiisalu najugaq qimannagu isumaginninnermi siunnersortinngorniarneq pilersinneqarnikuupput.

Aammattaaq Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik ingerlaavartumik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni pisortanut isumasioqatigiinnernik, sulisunillu pikkorissartitsinernik ingerlatsisarpoq. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni ilinniarsimannngitsunut aamma ilinniarsimasunut ingerlaavartumik piginnaasatigut ineriartortitsinernik suliaqartoqartarpoq, assersuutigalugu ilinniarsimannngitsut immikkoortukkuutaartumik ilinniartinnissaannik pikkorissarnissaannik kiisalu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisut ilinniarsimasut diplomuddannelsemik neqeroorfigineqarnerisigut.

8:2 Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliassaqarfimmi Ineriartortitsineq pillugu siunnersuisoqatigiit aamma Aqutsisoqatigiit

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup pilersinneqarneranut atatillugu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut Ineriartortitsineq pillugu siunnersuisoqatigiit aamma Aqutsisoqatigiit pilersinneqarput. Atulersitsinissaq il.il. aallartinneqarnikuuvoq.

Isumaginninnermut suliassaqarfimmi pisariaqartinneqartitsinerit, piginnaasanik ineriartortitsinerit, pisariaqartinneqartumik periaatsinik ineriartortitsinerit, sulianik suliarinninnermi tapersersuinerit, immikkut ittunik suliniuteqarnerit il.il. pillugit Ineriartortitsineq pillugu siunnersuisoqatigiit siunnersuinerimik suliaqassapput, Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik tassaammat kommunit sullissinerannut tamatigoortumik tapersersuisussaq. Kommunit pisariaqartitaasa annertunerusumik akuerineqartalernerannik kommunit Ineriartortitsineq pillugu siunnersuisoqatigiinni ilaasortaanerisa kingunerissavaat.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut aqutsisoqatigiit tassaapput ulloq unnuarlu paaqqinniffiit immikkut ilisimasaannik sulianillu ingerlatsinerannik ineriartortitseqqinnissaannik qulakkeerinninnissaq siunertaralugu inassuteqartartut. Pilersitsinissamut imaluunniit aalajangiinissamut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup piginnaasaqarfiata avataaniittumik pisariaqartitsisoqartoq naliliisoqarpat Aqutsisoqatigiit Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfimmut inassuteqaatinik suliaqarsinnaapput.

8.3 Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit sullinniagaannik misissueqqissaarneq

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut Innersuussisarnermullu immikkoortortaqaqarfiup Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup ataaniittup ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit sullinniagaannik misissueqqissaarnissamik suliaqarnissaa 2017 naalersoq aallartippaa.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit sullinniagaasa assigiinngisitaarnerannik aamma amerlassusaannik pitsaaneruserusumik ilisimasaqalernissaq misissueqqissaarnerup pingaarnertut siunertarivaa, matumani ineriartornerup sumut ingerlanera, ingammik unammilligassat aamma pisariaqartitsinerit ilanngullugit. Misissueqqissaarnerutaaq ilassutitut immikkuullarissumillu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik ulluuneranilu neqeroorutinik pisariaqartitsineq erseqqissaavigissavaa, soorluttaaq suliassaqarfimmi illuutitut tunngasut pilersaarusiornissaannut patajaanneruserusumik tunngaviliinissaq misissueqqissaarnermi pilersinneqassasoq.

Misissueqqissaarneq ilaatigut apeqqutinik immersuiffissamik ilaqassaaq, taakku sullinniakkanut unammillernarsinnaasut pitsaaneruserusumik paasissutissiissutigissavaat, tamanna siusinnerusukkut ilaatigut Naalakkersuisut Inatsisartunut Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut Ukiumoortumik nalunaarusiaanni erseqqissaavigineqarsimavoq.

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit imminut pigisut aamma Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut qitiusumik innersuussisarfirmut attaveqaateqassapput. Innersuussisarnermut immikkoortortaqaarfik Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut Innersuussisarnermullu immikkoortortaqaarfimmi inissisimavoq aamma ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliaasaqarfimmi nukittorsaassaaq. Meeqqap pisariaqartitaata aamma paaqqinnittarfiup pisinnaasaata akornanni ajunnginnerpaamik tulluartsisoqarnissaa siunertaavoq, soorluttaarlu immikkoortortaqaarfiup kommunit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni inissanik qanoq pisariaqartitsitiginerat nalilersortartussaagaa.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit sullinniagaannut, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnullu suliaasaqarfimmi immikkuullarissunik ukkataqarluni sullitaqarnissanik ineriartortitsinissanillu pisariaqartitsinerut ataqatigiissumik aqqissuussamik Qitiusumik innersuussisarfik nakkutilliisutut qitiusaaq – tamanna meeqqanut inuusuttunullu kiisalu inunnut annertuumik innarluutilinnut atuuppoq.

Pingaarnertut siunertaasoq tassaavoq ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut inissiinermi periaatsimik aamma suleriaatsimik pitsaanagerusumik qularnaarinissaq kiisalu neqeroorutit (ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni inissat amerlassusaat) pisariaqartitsinerillu (inissinneqarsimasut pisariaqartitaat il.il.) oqimaaqatigiinnerunissaat qularnaassallugu.

8:4 Danskít isumaginninnermut aqutsisoqarfiata misissueqqissaarnermut nalunaarusiaa, september 2017

Social- og Indenrigsområdet 2017-imit 2020-mut suliniutit immikkut ittut aningaasalersorneqarnissaannut isumaqatigiissutip ilaattut danskít Socialstyrelsiata Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalaakkersuisoqarfik aammalu Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik suleqatigalugit "Kalaallit Nunaanni meeqqanik inuusuttunillu isumaginninnikkut aarlerinartorsiortunik sullissinermi Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanik tapersersuinermik suliaqarneq" (september 2017) misissueqqissaarnermit nalunaarusiaq suliarisimavaa.

Misissueqqissaarnermit nalunaarusiami ilaatigut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliaasaqarfik qulaajarneqarsimavoq, tassanilu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliaasaqarfimmi unammilligassat arlallit tikkuarneqarput suliaasaqarfimmullu kaammattuutit ilaallutittaaq.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliaasaqarfimmi pingaarnertut unammilligassat ilaatigut tassaapput:

- Sullinniakkanik amerlasuunik imaqarpoq (aangajaarniutinik ajornartorsiutitalimmik atuineq, inuusuttut sakkortuumik pissusilersorlutik qisuariaateqartartut, inuusuttut pinasuartumik inissinneqartariaqartartut)
- Sullinniakkat perorsaariaatsillu ersarnerlunneri kiisalu sivisuumik inissiisarnerit
- Atuarfinnik aamma kommuninik inissiisuusunik suleqateqarnermi ajornartorsiutit
- Aqutsisunut/ pisortanut nutaanut ikorfartuinnginneq aamma siunersueqatigiittannginneq
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit akornanni ilisimasanik aamma misilittakkanik avitseqatigiittarnerup annikinnera

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut kaammattuutit:

- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit tamarmik sullinniakkat pillugit ersarissumik nassuarneqarsimasumik aamma perorsaariaatsinut periaatsit pullaviusinnaasullu allaaserineqarluarsimasut pigissagaat
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut immikkoortortaqaarfiup nukittorsarneqarnissaa

- Meeqqanut inuusuttunullu aanngajaarniutitik ajornartorsiutitalimmik atuisunut, inuusuttunut sakkortuumik pissusilersorlutik qisuariaateqartartunut aamma pinasuartumik inissiinissamut inissanik neqeroorutit
- Kommunit suleqatigalugit najugaqarfimmik qimatsinissap aamma malitseqartitsinerup nukittorsarneqarnissaa
- Pisortat attaveqatigiiffiat
- Nakkutilliinermik ingerlatsivik pitsaassutsimik ineriartortitsinermut toqqammaviussasoq

Ukiumoortumik nalunaarusiami matumani unammilligassat kaammattuutillu ataasiakkaat annertunersumik sammineqaqqissanngillat.

Misissueqqissaarluni nalunaarusiap imarisai tassungalu ilanngullugit unammilligassat kaammattuutillu suliat ingerlateqqinnerini atorneqarsinnaaneri nalilersorneqarumaarput.

9. Ilanngussat

Ilanngussat

1. Meeqqanut inuusuttunullu aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit allattorsimaffiat
2. Inatsisit attuumassuteqartut allattorsimaffiat

Ilanngussaq 1 Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit allattorsimaffiat

Meeqqanut inuusuttunullu Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiutaat

Meeqqat angerlarsimaffiat, Uummannaq

Sarliaq, Ilulissat

Angerlarsimaffik Isikkivik, Sisimiut

Angerlarsimaffik Pilutaq, Sisimiut

Qasapermiut, Sisimiut

Angerlarsimaffik Aja, Nuuk

Meeqqat Illuat, Nuuk

Kaassassuk, Nuuk

Prinsesse Margrethes Børnehjem, Tasiilaq

Ivaneq (siusinnerusukut Røde Kors Børnehjem), Nuuk

Inuusuttut Inaat, Qaqortoq

Inunnut annertuumik innarluutilinnut Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiutaat:

Meeqqat Angerlarsimaffianni innarluutilinnut immikkoortortaqarfik, Uummannaq.

Sungiusarfik Ikinngut, Ilulissat

Gertrud Rask Minde, Sisimiut

Najugaqarfik Elisibannguaq, Maniitsoq

Angerlarsimaffik Palleg, Paamiut

Nasippi (Prinsesse Margrethep Børnehjemmiani inunnut innarluutilinnut immikkoortortaarfik), Tasiilaq

Sungiusarfik Aaqa, Nuuk

Uulineq, Nuuk

Meeqqat Angerlarsimaffiat Ivaaraq, Qaqortoq

Meeqqanut inuusuttunullu kommunit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiutaat:

Tupaarnaq, Nuuk

Saqqarlernut Angerlarsimaffik katsorsaasarfik, Nuuk

Puillasoq, Qasigiannugit

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit imminut pigisut:

Angerlarsimaffik Pakkutaq, Maniitsoq

Orpigaq, Kangerlussuaq

Qaamasoq, Maniitsoq

Inuuneq – Meeraq – Pinngortitarlu, Nuuk (IMP)

Mælkebøtten, Nuuk

Pitu, Nuuk

Qaamasoq, Nuuk

Sikkerneq, Nuuk

Akilliit, Qaqortoq

Ilanngussaq 2 Inatsisit attuumassuteqartut allattorsimaffiat

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr 20, 26. juni 2017-imeersoq kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit

Meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 19, 24. november 2017-imeersoq

Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 7, 3. november 1994-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit.

Ilanngussaq 1 Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit allattorsimaffiat

Meeqqanut inuusuttunullu Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiutaat

Meeqqat angerlarsimaffiat, Uummannaq

Sarliaq, Ilulissat

Angerlarsimaffik Isikkivik, Sisimiut

Angerlarsimaffik Pilutaq, Sisimiut

Qasapermiut, Sisimiut

Angerlarsimaffik Aja, Nuuk

Meeqqat Illuat, Nuuk

Kaassassuk, Nuuk

Prinsesse Margrethes Børnehjem, Tasiilaq

Ivaneq (siusinnerusukut Røde Kors Børnehjem), Nuuk

Inuusuttut Inaat, Qaqortoq

Inunnut annertuumik innarluutilinnut Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiutaat:

Meeqqat Angerlarsimaffianni innarluutilinnut immikkoortortaqarfik, Uummannaq.

Sungiusarfik Ikinngut, Ilulissat

Gertrud Rask Minde, Sisimiut

Najugaqarfik Elisibannguaq, Maniitsoq

Angerlarsimaffik Palleq, Paamiut

Nasippi (Prinsesse Margrethep Børnehjemmiani inunnut innarluutilinnut immikkoortortaqarfik), Tasiilaq

Sungiusarfik Aaqa, Nuuk

Uulineq, Nuuk

Meeqqat Angerlarsimaffiat Ivaaraq, Qaqortoq

Meeqqanut inuusuttunullu kommunit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiutaat:

Tupaarnaq, Nuuk

Saqqarlernut Angerlarsimaffik katsorsaasarfik, Nuuk

Puilasoq, Qasigiannugit

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit imminut pigisut:

Angerlarsimaffik Pakkutaq, Maniitsoq

Orpigaq, Kangerlussuaq

Qaamasoq, Maniitsoq

Inuuneq – Meeraq – Pinngortitarlu, Nuuk (IMP)

Mælkebøtten, Nuuk

Pitu, Nuuk

Qaamasoq, Nuuk

Sikkerneq, Nuuk

Akilliit, Qaqortoq

Ilanngussaq 2 Inatsisit attuumassuteqartut allattorsimaffiat

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr 20, 26. juni 2017-imeersoq kingusinnerusukut allannguutai ilanngullugit

Meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 19, 24. november 2017-imeersoq

Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 7, 3. november 1994-imeersoq, kingusinnerusukut allannguutai ilanngullugit.

